

Urheiluopistoverkoston vastuullisuusohjelma

TAVOITTEET JA MITTARIT 2025–2026

1. JOHDANTO

Vuonna 2024 Urheiluopistot ry:n vastuullisuusohjelma on keskittynyt vahvasti yhdenvertaisuuden, tasa-arvon, henkilöstön tietoisuuden lisäämisen ja ympäristövastuun edistämiseen. Näiden tavoitteiden saavuttaminen on keskeinen osa urheiluopistojen toimintaa, ja ne luovat vankan perustan tuleville kehitystoimille. Vuoden 2024 toimenpiteiden oletetaan muuntuvan osaksi normaalia urheiluopistoverkoston toimintaa, jossa toteutuu muun muassa:

- ajantasaiset ja konkreettisia toimenpiteitä sisältävät yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat, joissa ohjelmat elävät osana opiston arkea niin henkilöstön kuin asiakkaiden osalta
- uusien työntekijöiden suorittamat vastuullisuuskoulutukset ja -verkkokurssit sekä niiden päivittäminen säännöllisesti (mm. Reilusti paras, Puhtaasti paras, Et ole yksin, Vastuullinen valmentaja ja Nuori mieli urheilussa)
- auditoitujen ympäristöohjelmien systemaattinen toteuttaminen
- henkilöstön tiedottaminen, osallistaminen ja kuuleminen vastuullisuusasioissa

Vuoden 2025 tavoitteet rakentuvat näiden tavoitteiden pohjalle ja vievät vastuullisuusohjelmaa entistä syvemmälle käytännön toimenpiteisiin ja seurantaan.

1.1. Vuoden 2024 tavoitteet

Kertauksena vuoden 2024 tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT

Tavoite 1: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat

Vuonna 2024 jokainen opisto on uudistanut henkilöstöä ja asiakkaita koskevia yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmia, ennen kaikkea sisältämään aiempaa konkreettisempia toimenpiteitä. Näiden suunnitelmien tavoitteena on varmistaa, että lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi ovat kattavasti mukana.

Tavoite 2: Henkilöstön tietoisuuden lisääminen

Jokaisen opiston koko henkilöstölle on tavoitteena järjestää vähintään kaksi kertaa vuodessa henkilöstöinfoja, joissa käydään läpi vastuullisuuden kokonaisuutta. Lisäksi urheilun, liikunnan ja koulutuksen parissa suoraan asiakkaiden kanssa työskentelevälle henkilöstölle valittiin pakollisesti suoritettaviksi muiden toimijoiden tarjoamia koulutuksia.

LUONTO JA ILMASTO

Tavoite 3: Opistojen vastuullisuusohjelmien syventäminen

Vuonna 2024 jokaisella urheiluopistolla on joko olemassa tai käynnistetty projekti, joka tähtää auditoinnin sisältävän ympäristösertifikaatin hankkimiseen vähintään yhdellä toiminnan osa-alueella.

HALLINTO JA TALOUS

Tavoite 4: Urheiluopistoverkoston yhteinen vastuullisuusohjelma

Urheiluopistoverkoston tavoitteena on näyttäytyä vuonna 2024 tiiviinä ja yhdenmukaisena vastuullisen urheilun, liikunnan ja koulutuksen toimijaverkostona. Viestinnän materiaalit sekä tavoitteet ja mittarit hyväksyttiin Urheiluopistot ry:n hallituksessa, ja ne näkyvät jokaisen opiston vuosikertomuksessa ja nettisivuilla. Lisäksi verkoston vastuullisuusohjelmaa on esitelty vähintään kahdesti vuodessa kunkin opiston henkilöstöinfoissa.

1.2. Tausta tavoitteille 2025-2026

Vuoden 2025 tavoitteet rakentuvat edellisen vuoden toimenpiteiden pohjalle, ja ne tähtäävät entistä syvempään vastuullisuuden teemojen toimenpiteisiin ja näkyväksi tekemiseen urheiluopistojen toiminnassa. Tavoitteena on jatkaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä, lisätä henkilöstön tietoisuutta ja sitoutumista, syventää vastuullisuusohjelmien toteutusta ja vahvistaa urheiluopistoverkoston yhteistä vastuullisuusprofiilia.

Vastuullisuusohjelman tavoitteet on rakennettu urheiluopistoverkoston arvojen mukaisesti. Arvot ovat:

- Sitoutunut kumppanuus
- Kunnianhimoinen kehittyminen
- Tuloshakuinen vaikuttavuus
- Pitkäjänteinen vastuullisuus

Urheiluopistoverkoston vastuullisuustyöryhmä kokoontui 4.10.2024 ideoimaan tavoitteita vuosille 2025-2026. Urheiluopistot ry:n hallitus hyväksyy tavoitteet ja mittarit 16.12. kokouksessaan.

2. TAVOITTEET JA MITTARIT OSA-ALUEITTAIN

2.1. Luonto ja ilmasto

LUONTO JA ILMASTO –osioon on valittu kaksi tavoitetta, joissa edistetään luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ilmastonsuojelua.

TAVOITE 1 (ilmasto): Urheiluopistot tavoittelevat **hiilineutraalia toimintaa**.

MITTARI: Jokainen opisto on toteuttanut hiilijalanjälkilaskennan osana ympäristösertifikaattiohjelmaansa vuoden 2026 loppuun mennessä ja asettanut ohjelmaansa toimenpiteet tulosten perusteella.

Hiilineutraalius voidaan laskea vapaasti käytössä olevalla työkalulla ([esim. Visit Finlandin Hiilikuri-mittarilla](#)) tai ulkoisen palveluntarjoajan toimesta. Tasotavoite voi olla esimerkiksi hiilineutraalius tai vähimmäistaso vuoteen 20xx mennessä. Tämä voidaan asettaa seuraavassa vaiheessa, kun kaikilta opistoilta on saatu tulokset nykytilasta.

TAVOITE 2 (luonnon monimuotoisuus, ilmasto): Urheiluopistojen **uudisrakennushankkeet** toteutetaan ympäristön ja ilmaston tilaa mahdollisimman pitkälle heikentämättä.

MITTARI: Kaikissa uudisrakentamisprojekteissa huomioidaan RTS-sertifioinnin kriteerit.

HUOMIO: Asiantuntijakeskustelun perusteella RTS-sertifikaatin hakemista ei kannata laittaa tavoitteeksi, koska sertifikaatin kustannukset ovat merkittävät. Mittarilla halutaan korostaa, että kriteerit huomioidaan mahdollisimman hyvin, mutta ei vaadi sertifikaatin hankkimista.

RTS-ympäristöluokituksen yhteys **luonnon monimuotoisuuteen**

Yhteiset painopisteet:

- **Elinympäristöjen suojelu ja ennallistaminen:** kannustaa rakennushankkeita suojelemaan ja ennallistamaan luonnon elinympäristöjä. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi metsien, kosteikkojen ja niittyjen säilyttämistä ja parantamista rakennusalueiden läheisyydessä.
- **Vieraslajien torjunta:** sisältää ohjeistuksia haitallisten vieraslajien torjumiseksi ja alkuperäisten lajien elinolosuhteiden parantamiseksi. Tämä auttaa säilyttämään paikallisen luonnon monimuotoisuuden.
- **Kestävät rakennusmateriaalit:** suosii ympäristöystävällisiä ja kestäviä rakennusmateriaaleja, jotka vähentävät luonnonvarojen kulutusta ja ympäristövaikutuksia. Tämä tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä vähentämällä ekosysteemien kuormitusta.

Lisäksi voi huomioida:

- Monimuotoiset viheralueet: edistää monimuotoisten viheralueiden luomista ja ylläpitoa rakennusten ympärille. Tämä voi sisältää esimerkiksi viherkattoja, -seiniä ja niittyjä, jotka tarjoavat elinympäristöjä monille lajeille.
- Vesienhallinta: sisältää ohjeistuksia hulevesien hallintaan, mikä estää vesistöjen saastumista ja suojelee vesiekosysteemejä. Tämä on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta, sillä puhtaat vesistöt ovat elintärkeitä monille lajeille.
- Seuranta ja raportointi: edellyttää rakennushankkeiden ympäristövaikutusten seurantaan ja raportointia, mukaan lukien vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen. Tämä auttaa tunnistamaan ja vähentämään haitallisia vaikutuksia.

RTS-ympäristöluokituksen yhteys ilmastosuojeluun**Yhteiset painopisteet:**

- Energiatehokkuus: edistää energiatehokkaita rakennusratkaisuja, kuten hyvin eristettyjä rakenteita ja energiatehokkaita lämmitys-, jäähdytys- ja valaistusjärjestelmiä. Tämä vähentää rakennusten energiankulutusta ja siten myös hiilidioksidipäästöjä.
- Uusiutuvan energian käyttö: kannustaa uusiutuvan energian, kuten aurinko- ja tuulivoiman, käyttöön rakennusten energianlähteenä. Tämä vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja pienentää hiilijalanjälkeä.

Lisäksi voi huomioida:

- Materiaalivalinnat: suosii ympäristöystävällisiä ja vähähiilisiä rakennusmateriaaleja, kuten kierrätettyjä ja paikallisia materiaaleja. Tämä vähentää rakennusmateriaalien tuotannon ja kuljetuksen aiheuttamia päästöjä.
- Vesienhallinta: sisältää ohjeistuksia hulevesien hallintaan ja vedenkäytön vähentämiseen. Tämä auttaa estämään vesistöjen saastumista ja vähentää vedenkäsitelyn energiankulutusta.
- Hiilijalanjäljen seuranta: edellyttää rakennushankkeiden hiilijalanjäljen laskentaa ja seurantaan. Tämä auttaa tunnistamaan ja vähentämään rakennusten elinkaaren aikana syntyviä päästöjä.
- Kiertotalous: edistää kiertotalouden periaatteita, kuten materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Tämä vähentää jätteen määrää ja säästää luonnonvaroja, mikä osaltaan vähentää ilmasto-vaikutuksia.

2.2. Ihmiset ja yhteisöt

TAVOITE 3: Kehitetään kaikkien opistojen **henkilöstön osaamista** yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoista.

MITTARI: Jokaisella urheiluopistolla on järjestetty vähintään yksi koulutustilaisuus yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta vuosittain (2025-2026).

Urheiluopistot ry helpottaa yhdenmukaista toteuttamista kartoittamalla koulutusten tarjoajia ja tuomalla valitun / valittujen toteuttajien koulutussisältöjä yhteisesti tai erikseen hankittaviksi.

TAVOITE 4: Rakennamme **yhtenäistä asiakaskokemusta** turvallisesta ja hyvinvointia edistävästä toiminnasta urheiluopistoilla.

MITTARI: Jokaisella urheiluopistoilla otetaan määritellyt toimintatavat osaksi asiakasinfoja ja -palautekyselyitä vuoden 2025 alusta alkaen ja toteutetaan sekä seurataan toimenpiteitä tulosten perusteella.

Toimenpiteet ennen koulutuksia ja tapahtumia: asiakasinfo kirjallisesti tai paikan päällä ennen koulutusta, jossa käydään läpi vastuullisuusohjelman tarvittavat teemat (mm. turvallisuus, anonyymit ilmoituskanavat, yhteyshenkilöt).

Toimenpiteet koulutusten ja tapahtumien jälkeen: palautekyselyssä seurataan ja mahdollistetaan asiakkaiden ilmoitukset ja kokemusten jakaminen. Kysymykset esim. Oletko tuntenut olosi turvallisesti urheiluopistolla? (1-10) ja Edistimmekö hyvinvointiasi vierailusi aikana? (1-10). Lisäksi voi olla avoin kysymys aiheista.

2.3. Talous ja hallinto

TAVOITE 5: Urheiluopistot ry **viestii** säännöllisesti vastuullisuuden teemoista

MITTARI: Urheiluopistot ry toteuttaa yhteistä vastuullisuusteemaviestintää 4-6 kertaa vuodessa (2025-2026). Urheiluopistot ry julkaisee vastuullisuusraportin verkoston toiminnasta vuosittain osana vuosikertomusta.

Vastuullisuus- ja viestintäryhmät vastaavat sisällön ja materiaalien tuottamisesta vastuullisuusviestinnästä. Verkosto tuottaa yhteisen infograafin, mitä on saavutettu asetettuihin tavoitteisiin nähden.

TAVOITE 6: Henkilöstön tietoisuutta vastuullisuuden teemojen yhteydestä oman opiston strategiaan lisätään.

MITTARI: Jokaisella urheiluopistolla jokin vastuullisuuteen liittyvä teema on mukana jokaisessa henkilöstöinfossa (2025-2026).

Opistokohtaisen vastuullisuusohjelman ”palasteleminen” osaksi jokaista henkilöstöinfoa konkreettisin toimenpitein (esim. henkilöstökyselyt).